

Regional rutin

Hörselscreening i skolan

Bakgrund

Denna rutin är beslutad för Västra Götalandsregionen (VGR) av samordningsråd öron, näsa, hals. Den har tagits fram i samverkan med representanter för kommunernas skolhuvudmän. Rutinen ska betraktas som en rekommendation för elevhälsans medicinska insats (EMI).

Denna rutin syftar till att underlätta och tydliggöra samarbetet mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och de 49 kommunerna i Västra Götaland.

I Socialstyrelsens och Skolverkets "Vägledning för elevhälsan" beskrivs att specifika hälsoundersökningar ska utföras. Hörselscreening är en del av hälsoundersökningarna. Genom hörselundersökningar i skolan kan hörselnedsättningar som påverkar elevens förmåga att uppfatta tal upptäckas. Skolmiljön är påtagligt lyssningskrävande och det är av stor betydelse för eleven att upptäcka om behov finns av hörselhabilitering med pedagogiska och tekniska hjälpmedel när eleven börjat skolan. Från vägledning för elevhälsan.

En hörselnedsättning kan vara nydebuterad eller inte upptäckts vid tidigare hörselscreeningar.

Alla barn som varit inskrivna på Barnhälsovården erbjuds hörselscreening vid 4 års ålder från år 2025 i Västra Götaland, det vill säga de barn som är födda 2021 eller senare.

Alla elever i förskoleklass samt nyinflyttade elever som inte tidigare genomgått hörselscreening i skolan (till exempel nyanlända och barn från andra kommuner eller skolor) ska ingå i hörselscreening.

Elever som inte ska ingå i hörselscreening:

- Elever som vid tidigare ålder diagnostiserats med bestående hörselnedsättning och har kontakt med hörselverksamheten öron, näsa, hals.
- Elever som har elektromagnetisk shunt ska inte genomgå hörselscreening med hörlurar utan remitteras till Hörselvården för hörselscreening med instickstelefoner.

Arbetsbeskrivning

Elevhälsans medicinska insats, EMI

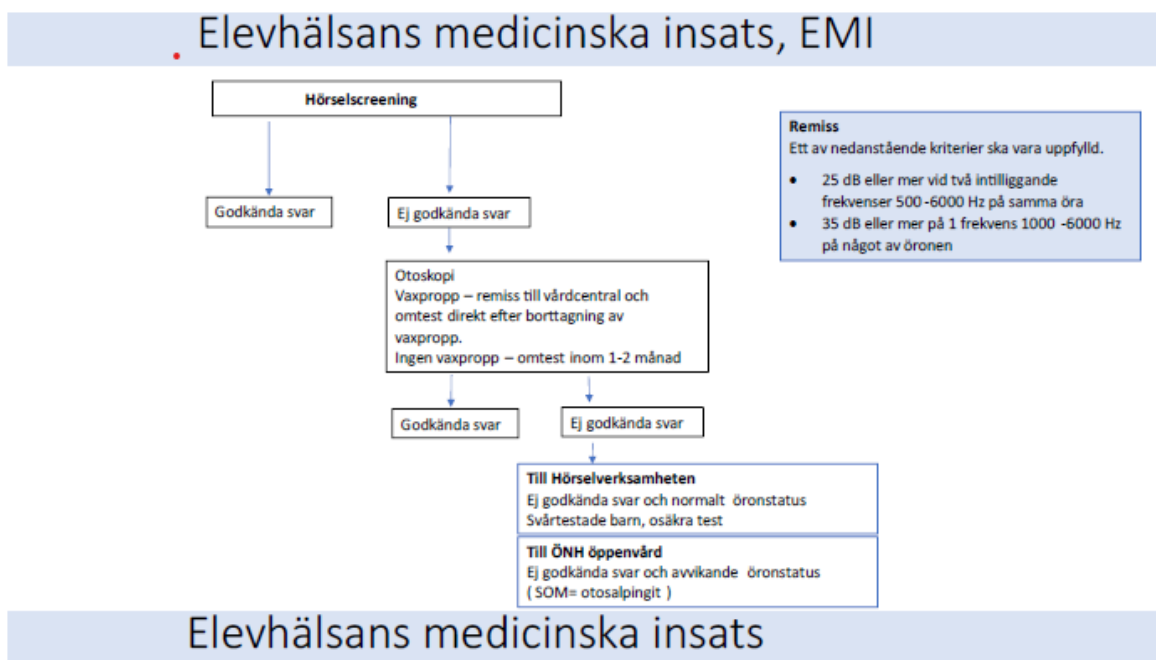
EMI ansvarar för att genomföra hörselscreening på samtliga elever i förskoleklass samt identifiera och genomföra hörselscreening på övriga elever i målgruppen.

Öron, näsa, hals, ÖNH

ÖNH arbetar med diagnostik, medicinsk utredning och behandling av barn med hörselnedsättning. ÖNH deltar också i multidisciplinärs re- och habiliteringsteam för barn med bestående hörselnedsättning.

Hörselverksamheten

Utför hörseltester och ger habiliteringsinsatser i multiprofessionella team inklusive utprovning av hörseltekniska hjälpmedel i hem och skola.

Kompetens

Vårdgivaren EMI ansvarar för att varje skolsköterska har rätt kompetens för att genomföra hörselundersökning.

VGR rekommenderar ”Hörselscreening och audiologi för skolsköterskor”. Kursen är en uppdragsutbildning består av en teoretisk del och en praktisk del. [Hörselscreening och audiologi för skolsköterskor](#), Institutionen för neurovetenskap och fysiologi, Göteborgs universitet.

Utrustning

Audiometer används för hörselmätning och är en viktig faktor för mätresultatets tillförlitlighet. Valet av audiometer bör anpassas till

ändamålet. En audiometer ska kontrolleras och kalibreras med jämna intervall enligt tillverkarens rekommendation.

Hörlurar används vid hörselscreening. Tänk på att hörlurar ska vara anpassade till elevens huvud. Felaktigt placerade hörlurar riskerar att klämma till hörselgången så den faller samman och hindrar ljudet från att nå fram.

Testmiljö

En förutsättning för att undersökningen ska kunna genomföras och ge säkra svar är att bakgrundsljudnivån vid mätplatsen är så låg att den aktuella testsignalen inte kan maskeras eller på annat sätt påverkas. Mätplatsen bör placeras så långt bort det går från dörrar och anliggande väntrum.

Förberedelser innan hörselmätning

Utför en funktionskontroll innan hörselmätningen genom att starta audionometern före undersökningen och kontrollera att den fungerar. Audiometern placeras avskärmad så att eleven inte ser när du ger en ton på audiometern. Observera att inga små lampor på audiometern reflekteras i fönster eller tavlor.

Instruera eleven att trycka på knappen eller signalera på annat sätt när de uppfattar en ton.

Sätt hörlurarna. De ska sitta mitt framför örats mynning, ytterörat får inte vara vikt och inget hår i vägen.

Om eleven inte hör, kontrollera felkällor:

- Elevens allmäntillstånd
- Instruktion till eleven
- Lurarnas placering
- Rytmask signalgivning
- Omgivningsbuller
- Ej kalibrerad audiometer

Metoder

Uppmuntra eleven under mätningen. Kommentera inte elevens svarstryckningar utan upprepa och gå vidare. Vid svarstryckningar utan given signal, kontrollera att eleven förstått instruktionerna. Ställ inga ledande frågor.

Screeningaudiometri

Screeningnivå är 20 dB HL. Utförs på frekvenserna i följande ordning 1000, 2000, 4000, 6000 och 500 Hz och ska testas på höger och vänster öra.

1. Börja på höger öra eller det bästa örat om eleven/vårdnadshavare misstänker en sidoskillnad.
2. Ställ in startfrekvensen 1000 Hz.
3. Presentera en väl hörbar ton, 40 dB HL, och kontrollera att eleven har uppfattat instruktionerna.
4. Om eleven hör den initiala nivån 40 dB HL, sänk nivån till önskad screeningnivå 20 dB HL.
5. Vid svar, upprepa en ytterligare ton vid 20 dB HL.
6. Vid två erhållna svar vid screeningnivån 20 dB HL notera svaret i tabellen i journalen.
7. Gå vidare och testa nästa frekvens på samma sätt.
8. Om eleven INTE hör screeningnivån utför metoden tröskelmätning.

Tröskelmätning

Utförs när screeningnivån inte är godkänd.

Ge inte svagare ton än 20 dB HL. Höj till max 60 dB HL.

1. Höj 5 dB tills du får svar, sänk 10 dB och ge ton.
2. Höj 5 dB tills du fått ytterligare ett svar.
3. Vid två erhållna svar på samma nivå noteras hörtröskeln i tabellen i journalen.
4. Gå vidare till nästa frekvens på samma sätt.
5. Om nivån 40 dB HL inte är hörbar, öka i 10 dB steg tills eleven svarar.
6. Vid två erhållna svar på samma nivå noteras hörtröskeln i tabellen i journalen.
7. Gå vidare till nästa frekvens på samma sätt.

Bedömning

Godkänd är två säkra svar på 20 dB HL på samtliga frekvenser, 500, 1000, 2000, 4000 och 6000 Hz. Ingen remiss.

Ej godkänd innebär att godkända svar saknas på:

- 25 dB eller mer vid två intilliggande frekvenser 500–6000 Hz på samma öra.
- 35 dB eller mer på 1 frekvens 1000–6000 Hz på något av öronen.

Vid ej godkänd mätning utförs otoskopi för att kontrollera öronstatus och säkerställa att hörselgångarna är fria från vaxproppar.

Om eleven har vaxpropp skicka remiss till vårdcentralen eleven tillhör.

Efter ej godkänd hörselscreening utförs omtest inom 1–2 månad.

- När vaxproppen är borttagen kan omtest genomföras direkt av EMI.
- Vid akut otit kan omtest genomföras efter 1–2 månader av EMI.

Remisskriterier

- Vid två ej godkända mätningar skickas remiss till Hörselverksamheten eller ÖNH öppenvård enligt nedan. Ett av nedanstående kriterier ska vara uppfyllt.
  1. 25 dB eller mer vid två intilliggande frekvenser 500–6000 Hz på samma öra
  2. 35 dB eller mer på 1 frekvens 1000–6000 Hz på något av öronen
- Svårtestade barn och vid osäkra test skicka remiss till Hörselverksamheten.

Remissinnehåll

- Resultatet av de två hörselmätningarna, bifoga journalutskrift på hörselmätningarna.
- Öronstatus.
- Information om upplevda hörselsvårigheter i vardagen.

Vid misstanke om måttlig-grav hörselnedsättning måste detta framkomma av remissen så att eleven får ett adekvat omhändertagande så fort som möjligt.

Remissen skickas till

Hörselverksamheten Habilitering och Hälsa

- Ej godkända svar och normalt öronstatus.
- Svårtestade elever, osäkra test.

ÖNH öppenvård, specialistnivå

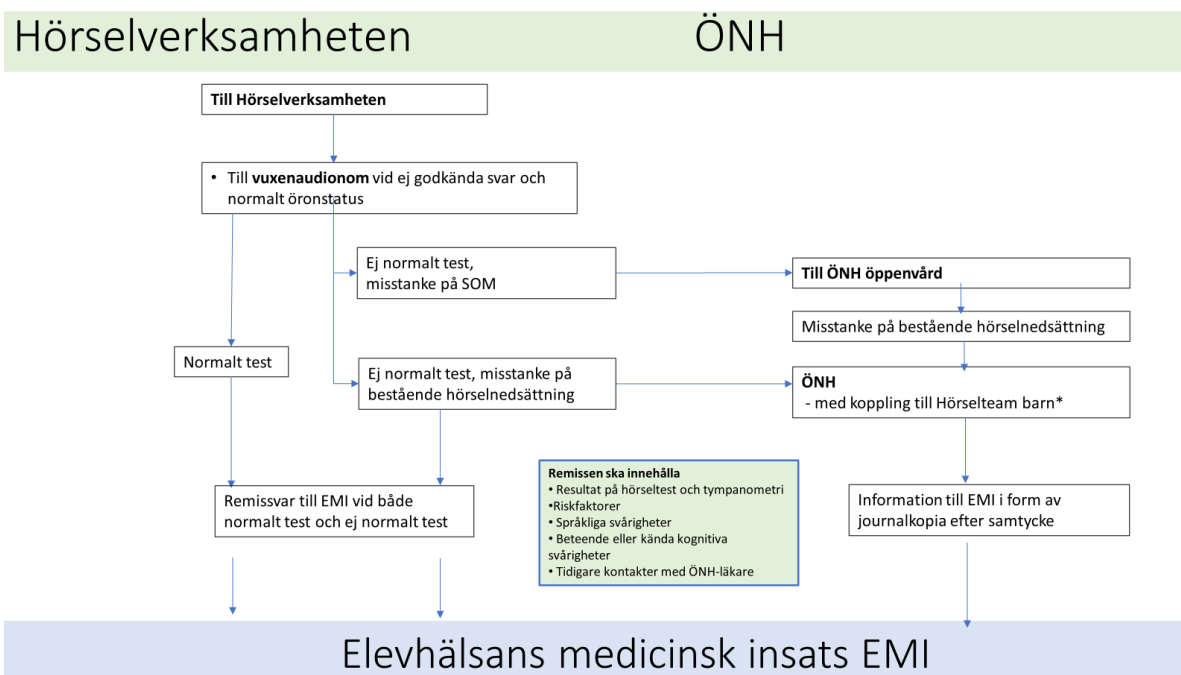
Ej godkända svar och avvikande öronstatus (SOM Otosalpingit).

Undantag: Södra Älvsborgs sjukvårdsområde

Alla remisser skickas till Öron-Näsa Halsmottagning Södra Älvsborgs Sjukhus.

Fortsatt vårdprocess inom Hörselverksamheten och öron-, näsa-, halsverksamheten (ÖNH)

Remisser som kommer till Hörselverksamheten bedöms och bokas in till vuxenaudionom. Vid misstanke om måttlig till grav hörselnedsättning ska eleven bokas in med hög prioritet.

Bedömning av hörselmätning hos audionom

Vid normalt test skickas remissvar till Elevhälsans medicinska insats, EMI.

Vid ej normalt test och misstanke på SOM (otosalpingit) remitteras patienten till ÖNH öppenvård.

Vid ej normalt hörseltest och misstanke om bestående hörselnedsättning remitteras eleven till ÖNH med koppling till hörselteam barn.

Remissinnehåll från hörselverksamheten till ÖNH

- Resultat på hörseltest och tympanometri.
- Riskfaktorer.
- Språkliga svårigheter.
- Beteende eller kända kognitiva svårigheter.
- Tidigare kontakter med ÖNH-läkare.

Remissvar skickas alltid till EMI insats oavsett normalt eller ej normalt test.

Innehållsansvarig

Samordningsråd öron, näsa, hals.

Relaterad information

[Författare av denna rutin.](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Ylva Dahlin Redfors, (ylvda), Överläkare

Granskad av: Eva Börjesson, (evabo3), Verksamhetsutvecklare

Godkänd av: Björn Torén Krusell, (bjoto2), Verksamhetschef

Dokument-ID: SSN11800-2140136717-906

Version: 2.0

Giltig från: 2026-02-18

Giltig till: 2027-12-17